

Als ons onverhoeds een harde zaak overkomt, die ons geheel ontzet en ons wezen aangrijpt, zeggen we nog: »Het was, of ik een slag in mijn gezicht kreeg». En wat die zegwijns uitdrukt, is voltrekt niet in de eerste plaats de pijn, maar veelmeer nog de smart voor uw eerbied als mensch en man.

Ook uw lichaam vraagt ge dat men ontzien zal, maar bovenal eischt ge, dat men van uw gelaat zal abhijven, want op uw gelaat spreekt uw ziel zich uit. Meer dan eenig ander stuk of deel van uw lichaam is uw aangezicht de drager van uw persoonlijke eere.

Wie u slaat op het aangezicht, doet u niet slechts pijn, maar schendt u en hoort u.

En toen men Jezus op het kinnebakken sloeg, krenkte men moedwillig en opzettelijk zijn eere als mensch.

En toch lag er in dit slaan van Jezus op het kinnebakken nog meer.

En der evangelisten, namelijk (Marc. 14: 65) voegt er bij, dat ze na Jezus met hun gijgig spog het heilig aangezicht beoedeld te hebben, hem eerst een kleed of zak over het edel hoofd wierpen, zoodat hij niet zien kon wat om hem gebeurde, en dat ze daarop het overdekte hoofd met vuisten sloegen, uitroepende: Profeteer wijs u geslagen heeft.

Zoo was het de *vuistslag van de hand*, die hier de *macht van het woord* tarte.

Messias zou de hoogste profetie zijn. Hij had beleden Messias te zijn. Welnu, dan moest hij nu ook zijn Messias-kunst toonen, en met een kleed over het gelaat geworpen, ongezien zeggen kunnen, hoe de man heette die hem sloeg.

Ruw geweld alsoo, maar in den dienst van hooneende spottend, rechtstreeks niet alleen zijn manneer en menschenwaarde schennende, maar ook hem aantastend in zijn gelaatdij als Messias Gods.

De hand van wie sloeg staat hier alsoo tegen den mond van wie geslagen werd over.

Tweeërlei macht is hier in worsteling.

De macht van het woord met de macht van het geweld.

Macht is recht, roept de onedele wereldgeest, recht moet macht zijn, klinkt het in hemelsche taal van boven.

Dit, en geen ander, is de tegenstelling tusschen het rijk der machten op aarde, en het Koninkrijk der hemelen dat Messias kwam oprichten: en daarom strijdt dit rijk der wereld met het zwaard, met politie, met militaire macht, en waar het nog ongeordend is, met vuistslag en met een slaan op het kinnebakken. En juist tegen dat geweld, tegen die heerschappij der ruwheid, die ons menschelijk leven meet met het wilde dier dan met de hemel gemeen maakt, treedt nu Jezus op zonder andere heermacht dan die van Gods engelen, en zonder ander zwaard dan het zwaard van het woord.

Wilt ge Jezus' macht zien uitkomen, luister dan naar zijn woord. Hij sprak als machthebbende.

Vraagt ge om een symbool van de wereld-macht, dan wijst men u op het gewette zwaard en de gebalde vuist; maar vraagt ge om een symbool der macht van Messias, dan is het niet de vuist die zich balt, maar de mond, die hemelsche kracht doet uitgaan.

En als nu in de raadzaal van het Sanhedrin, de priesters van Jehova Jezus op het gebinde gelaat met vuisten slaan, en hem tergend toeroepen: »Profeteer nu, man van het woord, gewaande profetie des Allerhoogsten, profeteer, zeg nu, wie u geslagen heeft, »dan is het die ruwe hand van de macht die op aarde groot heet, die in Jezus' gelaat de macht wil treffen, die haar te sterk is, de macht van het door God besleide woord.

Die mond van Jezus was voor de overpriesters al die jaren een ergernis; die lippen waarvan het woord des vredes vloede, voor de mannen van het Sanhedrin een steen des aanstoots geweest.

Telkens hadden ze hem willen grijpen, steenen en doden, maar als het er op aankwam, zonk hun de booze moed in de schoenen, want als Jezus dan in het midden der schare stond, en zoo aangrijpend sprak, dan blonk er op zijn gelaat een hemelsche glans, en sprak er iets uit zijn oog als nooit uit menschenoog gesproken heeft, en van zijn lippen kwam een taal, die in de consciëntie sneed, die de fijnste snaren van het menschelijk hart deed trillen, en al het volk van hen afkeerde. En als men het dan waagde, om het in redetwist met het woord tegen Jezus' woord op te nemen, dan legden ze het keer op keer af. Tegen Jezus van aangezicht tot aangezicht staan, tegen Jezus spreken konden ze niet. Dat onweerstaanbare gelaat van Jezus, en het woord dat uit zijn mond kwam, was hun te machtig.

Maar hun handen waren goed! Als ze het daarmee maar eens tegen Jezus mochten opnemen, dan zou de uitkomst wel anders blijken.

O, Als ze met hun ruwe handen dat hen hinderende gelaat, dien hen tergendende mond eens naar hartelust beduimelen mochten!

En nu, die kans is hun in het Sanhedrin geboden.

Daar stond Jezus weerloos.

De schare was er nu niet bij. Ze hadden hem nu alleen. Geen schooner kans ooit, om hun opgekropte woede aan Jezus te koelen.

En toch, als konden ze zelfs nu nog den verpletterenden indruk van zijn gelaat niet verdragen noch weerstaan, grijpen ze eerst een kleed van de tafel en wierpen hem dat over het hoofd.

En nu, nu dat gelaat bedekt is, nu dat gelaat niet meer spreken kan, nu dat gelaat hen niet meer hindert, nu durven ze, en nu slaan ze er op toe naar hartelust.

En zoo gaven ze Jezus kinnebakslagen.

Uit het gelaat spreekt de ziel, in het woord gaat de geest uit; straalt datgene door wat den mensch mensch maakt; wat merkbaar is van onzen hooger oorsprong; en wat ons als Gods geslachte, boven de orde der dierlijke wereld verheft.

Het dier kan niet spreken, en daarom is in zijn orde geen ander recht dan het recht van den sterkste. De spier die de duif grijpt en verscheurt, de fluwijn die de haas op den nek springt en zijn bloed uitnigt, de tijger die het hert omwerpt en keelt.

En andere orde kent de wereld der dieren niet. Haar macht is in klauw en muil en snauw.

Maar over den mensch bestelde God de Heere hooger orde.

Eene heerschappij niet van fysiek geweld, maar van geestelijke overmacht, geloovende in zijn heilige ordinatie.

Hoe minder de hand meesprekt, en hoe meer het oog regeert en het woord heerschappij voert, hoe hooger het leven staat, in huis, in kring, in maatschappij.

Vandaar dat de strijd tusschen het rijk der wereld en het Koninkrijk van God ten slotte zich moet saluutrekken in dat ééne punt: het geweld van de hand, of de macht van den geest.

Dat begreep Petrus niet, toen hij met het zwaard sloeg, en Jezus zoo diep griede. Dat was het wat Jezus tot Pilatus zei: »Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld, anders zouden mijn volgelingen voor mij gestreden hebben.»

Maar op geweld waagde het Sanhedrin en waagde Pilatus het wel.

Jezus' aangezicht hebben ze niet kunnen dragen, tegen zijn woord hebben ze niets vermoed, tegen zijn geest stonden ze machteloos, maar ze bonden hem met touwen, ze sloegen hem met de geeselskoorden, ze grepen hem aan, ze bespuwden, ze martelden hem, en ten leste hingen ze hem op aan het hout.

Dat was *hijns* macht, daarin school hun kracht. En het is die worsteling tusschen het ruw geweld van de hand, en tusschen de geestelijke macht van het oog, van het gelaat en van het woord, die zich op het bitterst en scherpst in dat ééne feit concentreerde, toen Jezus daar weerloos in het midden van die opgewonden verberderde priesters stond, en zij zijn gelaat onzichtbaar maakten, en hem sloegen met hun harde vuisten.

Zoo ligt in dat ééne stuk uit Jezus' lijden een gansche wereld van gedachten.

Uw Jezus de lieflijke naam voor al wat dringt naar de heerschappij van het recht over het geweld, van den geest over het vleesch, van het oog en van het woord over het verzet van vuist en spieren.

En daarom zij *meer* van Jezus, hoe minder ge leunt op geweld en hoe meer ge vertrouwt op de macht des geestes.

En ook, waar ge om »Heeren wille onrecht lijdt door overmacht, en niet anders dan met het woord protesteeren kunt, Jezus de Trooster uwer ziele, die datzelfde lijden op het allerhoogste droeg, en het eens in glorie zal verkeeren.

Amsterdam, 26 Maart 1897.

Register op E Voto.

Overmits thans tot het afdrucken van het Register moet worden overgegaan, zij het ons vergund de Abonnenten op de *Herant*, die zulk een Register tegen den prijs van f 0.75 verlangen te ontvangen, uit te noodigen, bij de abonnementsgelden van 1 April die f 0.75 over te zenden.

Er kan geen zekerheid geboden worden, dat daarna nog exemplaren beschikbaar zullen zijn.

Commissoriale voorbereiding.

De vraag, of een vergadering de behandeling van zaken door een commissie zal doen voorbereiden, wordt beheerscht door twee omstandigheden, 1°. door haar talrijkeheid, en 2°. door het gewicht der te behandelen onderwerpen.

In kleine vergaderingen van tien, twaalf personen wordt zulke voorbereiding gemeenlijk overbodig geacht. Zoolang men om een gewone tafel saam plaats kan nemen, en, zonder deftige toespraken te houden, met elkander in den gewonen gesprekstoon kan handelen, is onder goede leiding het noodige licht in de vergadering zelve zeer wel te ontteken.

Werd daarentegen de vergadering groter, zoodat van een gezellig aanzitten rondom eenzelfde tafel geen sprake meer is; zit het moderamen op zekeren afstand van de vergadering; en zitten de leden der vergadering te ver uiteen, zoodat er aan korte mededeeling van gedachten in den gewonen gesprekstoon niet meer te denken valt, alsdan heeft men in alle landen en bij allerlei soort colleges steeds commissoriale voorbereiding noodig geacht. Voorbereiding hetzij door het moderamen zelf als commissie, hetzij door vaste commissien, hetzij door commissien *ad hoc*.

De noodzakelijkheid om bij grotere vergaderingen aldus te handelen is dan ook, als vastelijk verkregen resultaat van ervaring en nadenken, niet langer te betwisten; en dit vooral niet wanneer de vergaderingen in het publiek worden gehouden, en men derhalve zoo luid heeft te spreken, dat ook de toehoorders de beraadslaging volgen kunnen.

De kerken zouden door dit practisch resultaat van alzijdige ondervinding in den wind te slaan, dan ook toonen niet op de hoogte van haar taak te zijn.

Boven alle redeneering geldt een in den aard der zaak gegeven bestel, en voor grotere vergaderingen is het buiten twiifel, dat dit bestel commissoriale voorbereiding dringend en met klem eischt.

Afwijking hiervan bevordert oppervlakkigheid, geeft een praten in het wild en in den blinde, verspillt kostbaren tijd, en leidt tot besluiten, die niet het resultaat zijn van behoorlijk onderzoek en nadenken, maar van toevallige stemming der gemoederen op een gegeven oogenblik.

In de tweede plaats wordt intusschen deze quaestie beheerscht door de vraag, of ook het te behandelen onderwerp door zijn aard hietore noodzaakt.

Er komen aan de orde vraagstukken van ingewikkelde natuur en ver reikende strekking, maar ook aangelegenheden van zeer eenvoudigen aard en van zeer kleinen omvang.

Zaken nu van de laatste soort kan men, mits onder leiding van een goeden en helderen voorzitter, zeer wel op staanden voet, ook in een groote vergadering, afdoen. Maar zulke is niet het geval met ingewikkelde onderwerpen, zooals b.v. tuchtzaken, waarbij kennis van allerlei bijzonderheden eisch is, noch ook bij gewichtige zaken, die de beginselen raken, of de toekomst der kerken beheerschen, overmits vergissing ten deze den welstand der kerken zou bedreigen.

Overmits nu op de Generale Synode verweg de meeste aangelegenheden metterdaad of zoo ingewikkeld of zoo gewichtig karakter dragen, volgt hieruit, dat zulk een Synode in den regel haar geheele agendum commissoriaal behoort te maken, en tevens dat ze, als zijnde geen college met een vast

moderamen, hiervoor afzonderlijke commissien te benoemen heeft.

Mogelijk ware het zeer zeker, dat men hierbij den weg volgde, dien de Staten-Generaal ten onzent inslaan, om namelijk heel de vergadering in niet te groote deelen te splitsen, en alle onderwerpen eerst in sectie-vergaderingen ter sprake te brengen, om dan daarna uit dit verhandelde door een commissie van rapporteurs een verslag te laten opmaken. Die commissie van rapporteurs zou dan, overmits in de Synode geen kabinet zit, tevens de conclusien moeten voordragen.

Maar hoe uitnemend zoo iets ook zou kunnen werken, de tijd gedooft het eenvoudig niet. Voor de afwerking van een Synodaal agendum op dien voet, zou minstens een zitting van zes maanden noodig zijn. En dat kan niet. Er is geen geld voor, en de leden kunnen niet zoo lang van huis.

Daar alsoo ook dit afgesneden is, kan men niet anders doen dan commissien op de Synode zelve benoemen, en door deze commissien snelle afdoening van zaken mogelijk maken.

Er is dan ook geen twiifel aan, of dit stelsel zal nimmermeer verlaten worden. Het bevelde daartoe zichzelf te sterk aan.

Alleen kon nog de bedenking rijzen, of als een vorige Synode Deputaten heeft benoemd, en dezer rapport komt op een volgende Synode in, de nieuw opgetreden Synode niet *hun rapport zelf* als leidraad kan nemen, om alzo te ten opzichte van deze onderwerpen nieuw onderzoek door een eigen commissie achterwege te laten.

Oogenfchijnlijk valt hiervoor veel te zeggen. De zaak is dan toch voorbereid. Er is een rapport. En in dat rapport worden zelfs veelal zekere conclusien aangeboden.

En toch heeft nog onlangs de Synode van Middelburg doen zien, hoe onpruifelijk het zou wezen, dien weg op te gaan.

Op die Synode toch was ingekomen een zeer breed rapport in zake de Zending. Dit rapport was met zorg bewerkt, en droeg geformuleerde conclusien voor.

Doch wat zou nu het gevolg zijn geweest, indien de Synode, zonder nadere voorbereiding, aanstonds in volle vergadering dit rapport aan de orde had gesteld?

Dit, dat het na breede discussie zou verworpen zijn, en voorts dat de zaak der Zending daarmee van tafel ware geweest, en voor nogmaals drie jaren in een doen zou zijn gebleven.

Dit levert geen bezwaar op, als er sprake is van een Gemeenteraad of eenig ander vast college, omdat men alsdan in de volgende zitting de zaak weer aan de orde kan stellen, naar aanleiding van een nieuw voorstel. Maar dit gaat niet bij een Synode, die eenmaal gescheiden, niet voor over drie jaren tijds weer saamkomt. Zij moet, ook al slaagde een door Deputaten ingediend rapport niet, terstond tot *andere* handelen in staat zijn.

Daarbij komt, dat de geest van de ééne Synode verschillen kan van den geest eener volgende Synode. De vorige Synode die Deputaten voor het rapport benoemde, zal deswege allicht als Deputaten broeders hebben aangewezen, die tamelijk wel haar eigen geest uitdrukten. Maar is nu de komende Synode min of meer een andere zienswijze toegedaan, dan klopt rapport en vergadering niet op elkander, en heeft een nieuw saamgekomen vergadering behoefte aan leiding en voorlichting door een eigen commissie.

Iets waarbij ten slotte nog zij opgemerkt, dat de noodzakelijkheid waarin men verkeert, om zoo vele Deputaten te benoemen, den waarborg verzwakt dat elk ingekomen rapport formeel zoo deugdelijk en logisch in elkaar zitte, dat het waarlijk voor regeling der discussie geschikt zij.

Uit alle deze oorzaken nu vloeit de noodzakelijkheid voort, om ook de ingekomen rapporten commissoriaal te maken, en ook daarover advies van een kleiner kring van broeders te vragen.

En wat nu eindelijk de opmerking betreft, dat toch de Kerkeraden, Classen en Provinciale Synoden voorstellen kunnen inzenden, en dat het deswege geraden ware, achtereenvolgens alle deze voorstellen aan de orde te laten komen, zoo kan niet anders geoordeeld, of dit rust op een misverstand. Al bepaalt men zich hierbij toch tot de Provinciale Synode, zoo is het duidelijk, dat deze, elk in haar eigen provincie vergaderd, niets afweten van wat op de andere Provinciale Synoden behandeld wordt. Ze komen alzo tot haar voorstellen, zonder ander meening en advies te hebben gekregen, elk op eigen gelegenheid. En niet in haar eigen vergadering, maar eerst op de Generale Synode kan over en weer de volle beraadslaging over het onderwerp plaats hebben.

Nu toont de uitkomst gedurig dat mannen die op de Provinciale Synode, toen ze nog niet van de andere gehoord hadden, tegen een zaak waren, en daar het voorstel stonden, om ze te bestrijden, op de Generale Synode, na alle overwegingen gehoord te hebben, erkenden, hoe er nu een heel ander licht voor hen was opgegaan, zoodat ze, hadden ze dat alles van te voren geweten, ook op de Provinciale Synode stellig *anders* zouden gestemd hebben.

Zoo mag men dus aannemen, dat heel wat voorstellen van de Provinciale Synoden nooit in de wereld zouden gekomen zijn, indien men vooraf in de gelegenheid ware geweest, zich volledig op de hoogte der zaak te stellen.

Aan zulke voorstellen kan alsoo geen ander karakter worden verleend, dan van een *voorlopig advies*, salvo meliori ingediend, d. w. z. ingediend met het stilzwijgen voorbehoud, dat men er niet voor in staat, bij ontstentenis van volledige inlichtingen.

De Provinciale afgevaardigden krijgen dan ook geen last mee, om er voor te stemmen. Telkens en telkens stemmen ze

ten slotte tegen het voorstel van hun eigen provincie. En feitelijk krijgt men op die wijze dus niets dan *tien* adviezen van *tien* commissies, die nog niet geoogzaam op de hoogte waren, en van elkander niets af wisten.

En hoe ter wereld wilt ge nu dat een Generale Synode tot een vroed en rijp besluit zal komen, zoo ze op zulke adviezen moet afgaan, en geen eigen commissie benoemt, om in deze veelheid eenheid, in dezen chaos orde te brengen?

Metterdaad, het laat zich niet inzien.

Medische Zending.

Deputaten van de Medische Zending ontvingen van Dr. Scheurer dit belangrijk advies in zake de Medische Zending:

»Volgens belofte neem ik de vrijheid u een meer volledig plan van mijnen arbeid aan te bieden.

Laat ons aannemen, dat ik op Djocja geplaatst word, om als Zending-arts mijn werk te beginnen. Nu zijn er drie wegen waarop dit kon geschieden:

1e. door het behandelen van de zieken in hunne woningen;

2e. door het openen van een polikliniek;

3e. door het openen van een Hospitaal, waaraan een polikliniek verbonden is.

Wat punt 1 aangaat: Hoe schoon en aantrekkelijk zich dit in de theorie mag laten aanzien, in de praktijk is het niet alleen tijdroovend, maar ook ondoenlijk; ten minste om als methode gevolgd te worden.

Wat punt 3 betreft: Ieder Zending-arts zal dit als het meest gewenschte beschouwen en steeds met verlangen naar de verwezenlijking van dit zijn ideaal uitzien. De groote betekenis, die zulk een ziekenhuis heeft voor den directen arbeid der Zending, behoeft niet meer bewezen te worden. Doch wat is thans het bezwaar om terstond tot de oprichting van zulk eene instelling over te gaan? Mij dunkt in de eerste plaats wel: het overgangstijdsperk, waarin wij verkeeren; in de tweede plaats de groote kosten welke voor de inrichting en het onderhoud noodig zijn, en in de derde plaats de moeilijkheid, om terstond een geschikt terrein te vinden.

Zoo blijft dan nog punt 2 ter overweging over, nl. de opening van een polikliniek.

Stel nu b. v., dat een Broeder Zending en ik naar Djocja worden overgeplaatst. Het eerste zal zijn om een geschikt huis met erf te huren, groot genoeg om het voorgestelde plan ten uitvoer te brengen. Hebben wij zulk een huis met erf gevonden, dan wordt daarop een pendopo gebouwd [volgens bijgaande tekening]. Dit gebouw is geheel van bamboe en bestaat uit drie afdelingen, één middenvertrek en twee zijlokalen; de zijlokalen zijn ieder weer in twee verdeeld, waarvan het ene dient voor wacht-kamer en het andere voor behandeling der zieken. Het geheele gebouw rust op een fundament van keisteenen en wordt met atap of welk bedekt. Uitgezonderd de twee vertrekken, waarin de zieken

behandeld worden, wordt de vloer van één laag platte steenen gemaakt. Met het oog op de dagelijkse ontsmetting is het noodig, dat in bovengenoemde vertrekken een gladde vloer van Javaansch cement wordt gelegd. Gelijk op de tekening te zien is bestaan de wanden uit een niet hooge borstwering en roosterwerk van bamboe.

Om 7 uur des morgens wordt de polikliniek geopend. Al de patienten, die behandeld wenschen te worden, moeten eerst een klein wachtstijpje passeeren, waar zij eene kaart ingevuld ontvangen. De patienten verzamelen zich daarna in het middenlokaal van de pendopo, waar een der helpers of een Broeder Zending hen staat op te wachten. Dit duurt tot 8 uur, waarna de verdere toegang gesloten wordt. Tot deze verzamelde schare van zieken wordt nu een kort woord door den Broeder Zending gesproken, 'welk met gebod wordt gesloten. Nu wordt hun gezegd, dat de mannen zich naar de mannen- en de vrouwen zich naar de vrouwen-wachtkamer hebben te begeven. In dien tusschentijd heeft de Zending-arts alles in orde gemaakt om terstond met de behandeling te beginnen.

De godsdienstoefening wordt echter zoo geregeld mogelijk door hem en al de helpers bijgewoond. Zoodra een patient behandeld is, vertaalt hij het gebouw door de buitendeur. De kaart, die de patient bij het binnenkomen ontvangt, wordt door hem aan den Zending-arts afgegeven, die ze verder invult en aan den patient terug-

geeft, niet om te houden, maar om bij het opnieuw passeeren van het wachtstijpje af te geven, waar zij terstond, volgens de namen, worden geoordeeld. Terwijl de patienten behandeld worden, zoekt de Broeder Zending de wachende zieken door persoonlijk gesprek bekend te maken met den grooten medicijnmeester, Jezus Christus.

De apotheek wordt voorloopig in het woonhuis geplaatst, en de medicijnen enz., noodig voor de polikliniek, worden daar gereed gemaakt en iederen morgen naar de pendopo overgebracht. Door op deze wijze voorbereidend te arbeiden, zal de Medische Zending een niet geringen invloed en bekendheid verkrijgen, welke toch voor eene definitieve oprichting van een Hospitaal noodig is. Zonder overhaasting kan er dan naar een geschikt terrein worden gezocht en een practisch uitgewerkt plan voor een ziekenhuis worden opgemaakt. Bij mijne beschrijving heb ik nog vergeten, dat er aan den ingang van de pendopo twee groote bussen moeten geplaatst worden, waardoor een ieder gelegenheid wordt gegeven eene vrijwillige bijdrage te offeren voor de Medische Zending.

Zoo ben ik dan aan het einde van mijn plan van voorloopigen arbeid te Djocja gekomen; toch ontbreekt er nog iets aan, nl. de begroting van zulk eene pendopo en de waarschijnlijke huurprijs van zulk eene geschikte woning. De eerste schat ik op 5 à 600 gulden, en de tweede op 50 à 60 gulden per maand, terwijl de uitgaven voor medicijnen enz. per jaar ongeveer f 1200 zullen bedragen.

Wat het aantal helpers betreft, dit zou zich in den beginne tot drie kunnen bepalen, waarvoor aan salaris zoude moeten worden uitgegeven pl. m. f 45 per maand. Twee heb ik er reeds op het oog, nl. Joram en Sambija; de laatste een vroegere patient van mij, thans als huisjongen bij mij in dienst, terwijl een derde gemakkelijk bij Broeder Zuidema zoude te vinden zijn.

Ik heb getracht u op bovengenoemde wijze mijn plan van arbeid duidelijk te maken. Hoe bemoeiend en opbeurend is het thans voor mij de Medische Zending op zulk eene wijze te mogen bespreken. Waar ik den laatsten tijd soms moodeloos ter neer zat, niet wetende, wat er van dat heerlijke werk terecht zoude komen, en welken weg door mij ingeslagen moest worden, daar gevoel ik mij op 't oogenblik weer geheel vernieuwd en is mijne innige begeerte, eenmaal een ziekenhuisje te mogen hebben, opnieuw in mij levendig geworden. Ik kan dan ook dezen brief niet sluiten, of een enkel woordje ter opwekking voor de Medische Zending moet eerst uit de pen.

MEDISCHE ZENDING.

Het is van het grootste belang, dat wij, voor wij een werk beginnen, weten, waarom wij zulk eenen arbeid ondernemen en langs welken weg wij het ons voorgestelde doel trachten te bereiken. Dit geldt ook voor de Medische Zending. Stelselmatigheid in dezen zal ons niet alleen teleurstellen in onze verwachtingen, maar ook de groote uitgaven daaraan verbonden zullen, hoewel niet geheel, toch grootendeels verloren zijn.

De Synode van Middelburg heeft in haar Rapport ook voor de Medische Zending als: »het hoogste einde», gesteld: »de verheerlijking Gods»; als bewegende kracht: »de vrees des Heeren» en als leidende gedachte bij heel dezen arbeid: »ziende in het gebod, en blind voor de toekomst».

Welnu, met deze uitgesproken belijdenis hebben wij thans opnieuw de hand aan den ploeg te slaan. En hoewel wij uit het verleden leeringen en waarschuwingen moeten trekken, zou het toch niet goed zijn te veel op het voorbijgegaane te blijven staren. Laat ons God den Heere danken, die boven bidden en denken zulk een ommekeer van zaken in de Zending teweegbracht, en voortgaan in de door Hem aangewezen richting.

De Medische Zending, — ziehier een tak van de Zending, welke zich hoe lang zoo meer begint uit te breiden.

Niet alleen de Synode te Middelburg vond het de moeite waard de Medische Zending te bespreken en veel belovende beslissingen dien-aangaande te nemen, maar de belangstelling in dien arbeid schijnt door te werken in onze kerken.

Reeds zagen wij in een December-No. van de *Herant* een artikel, uitsluitend aan de Medische Zending gewijd. Het deed het harte goed zulk een opwaken in die richting waar te nemen en de toekomst zal bewijzen, dat het aangehaalde woord van Voetius niet overdreven, maar volkomen waarheid is. De Medische Zending ontsluit huis en hart, het lokt wie anders van verre blijft staan en het brengt de Heidenen en Mohammedanen althans onder zekeren invloed van eerbied voor de macht van een Christelijk leven, waar zulk een geneeskunde uit voortkomt.

Mag ik iets ter bevestiging van bovengenoemde uitspraak mededeelen.

Ruin drie jaren geleden kwam ik te Poerworedjo, een onzer Zendingstations op Midden-Java. Mijn opdracht was om aldaar voorloopig den arbeid aan te vangen, waar ik tevens woning en gelegenheid voor een klein Hospitaal zoude vinden in het Zendingshuis met bijgebouw.

Bij mijne aankomst in Indie had ik van verschillende zijden aanwijzingen en raadgevingen omtrent mijn optreden als Zending-arts ontvangen. Allen schenen het evenwel hierin eens te zijn, om in den eersten tijd twee dingen te vermijden, nl. het gebruik van het mes en het spreken over den godsdienst.

Men moest eerst vertrouwen winnen, en wanneer dat vertrouwen gewonnen was, kon men het wagen nu en dan bovengenoemde middelen toe te passen.

Ik kon echter dat bruggensysteem niet goed vatten en wilde liever, zoowel in de behandeling van het lichaam als van de ziel, recht op het doel afgaan. Nimmer heb ik dan ook het mes laten liggen, wanneer ik dacht, dat onder de gegeven omstandigheden, het gebruik er van noodig was of, in opvolging aan de voorgestelde methode, over de ons welbekende leerstukken: ellende, verlossing, dankbaarheid, geweren.

En wat was nu mijne ondervinding? Juist het tegenovergestelde van hetgeen mij voorgezegt was. Toen ik het te Poerworedjo zoover had gebracht, dat er een tamelijk geregelde polikliniek tot stand was gekomen, met een daaraan verbonden klein ziekenhuisje, zag ik dit alles van dag tot dag toenemen, niettegenstaande er iederen morgen een korte toespraak tot de zieken werd gehouden en de behandeling met gebod werd geopend; terwijl er in het Hospitaalje elken avond uit den Bijbel werd gelezen en over 't eenige noodige gesproken. Neen, het is mijne besluite overtuiging, dat de Javanen een zekere mate van eerbied heeft voor iemand, die zijn godsdienst in zijn leven belijdt, en met minachting neerziet op den godsdienstloosen Europeaner.

Dat meer of minder verloochenen van een Christenatie te zijn — zal ons prestige hier in Indie hoe langer zoo meer doen dalen; en 't is ook om deze reden, dat de Medische Zending zich nimmer kleurloos mag vertoonen. Met het doen van operaties had ik bijna nooit eenige moeite. De overgegevenheid, welke ik steeds van

de zijde der

Niet alleen deed ik late dokter Chri

laten en we

Zoowel de f

onverschillig

Het licht

Zending een

is om ingan

te verkrijgen

Wanneer

steden als I

en maatscha

is daar ver

spel, en is i

de er van t

Solo is t

arbeid geit

reeds nu

meerde krie

Met vrie

met deze d

kerken in N

»Steen do

Zending op

Is dit nie

Vorkio

Wat is o

meerde ke

het enig

te hebben

mannen vo

zelve belu

de practijk

daarna die

schijarede

De oorz

binnevalpi

kerk.

Zoodra n

denis en C

als een ver

midden der

doelde dat

moest wor